

Minoritetsfrågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas 10 motionsyrkanden rörande de nationella minoriteterna, vilka väckts under den allmänna motionstiden 2009. Yrkandena avser frågor om nordisk samekonvention, minoritetsspråkens ställning, omfattningen av minoritetsspråkslagstiftningens användning samt tillsynen av minoritetsspråkens användning i bl.a. äldreomsorgen.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns 1 reservation (s, v, mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden	7
Älvdalskans ställning som minoritets- eller landsdelsspråk	7
Finska språket och den finska minoriteten	9
Hälso- och sjukvård och minoritetsspråklagen	15
Äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken	17
Nordisk samekonvention	20
Reservation	23
Äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken, punkt 4 (s, v, mp)	23
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	24
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Älvdalskans ställning som minoritets- eller landsdelsspråk**
Riksdagen avslår motion 2009/10:K268.
2. **Finska språket och den finska minoriteten**
Riksdagen avslår motionerna 2009/10:K265, 2009/10:K320 yrkandena 1–3 och 2009/10:K331.
3. **Hälso- och sjukvård och minoritetsspråklagen**
Riksdagen avslår motion 2009/10:So463 yrkande 11.
4. **Äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken**
Riksdagen avslår motion 2009/10:So583 yrkandena 7 och 8.
Reservation (s, v, mp)
5. **Nordisk samekonvention**
Riksdagen avslår motion 2009/10:K220.

Stockholm den 9 februari 2010

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Per Bill (m), Margareta Cederfelt (m), Morgan Johansson (s), Andreas Norlén (m), Stefan Tornberg (c), Yilmaz Kerimo (s), Cecilia Wigström i Göteborg (fp), Helene Petersson i Stockaryd (s), Björn Leivik (m), Ingvar Svensson (kd), Anna Tenje (m), Marianne Berg (v), Annie Johansson (c), Mikael Johansson (mp), Sinikka Bohlin (s) och Tone Tingsgård (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas 10 motionsyrkanden rörande de nationella minoriteterna, vilka väckts under den allmänna motionstiden 2009. Yrkandena avser frågor om bl.a. nordisk samekonvention, minoritetsspråkens ställning, omfattningen av minoritetsspråkslagstiftningens användning samt tillsynen av minoritetsspråkens användning i bl.a. äldreomsorgen.

Bakgrund

I de flesta länder i Europa finns det minoritetsgrupper som talar ett annat språk och har en annan kultur än majoritetsbefolkningen. Några sådana språk är knutna till en viss region eller landsdel och kallas i vissa fall landsdelspråk. Det brukar sägas att det finns ett 40-tal nationella minoriteter i Europa och att runt 40 miljoner människor tillhör dessa minoriteter. Minoriteternas storlek varierar i hög grad, liksom staternas sätt att hantera minoriteterna. Enligt Europarådet hotas minoriteterna och minoritetsspråken av både det moderna samhällets standardisering genom t.ex. medier och genom en ovänlig omgivning och statlig assimileringspolitik (2004/05: RFR3 s. 206).

Minoritetspolitiska konventioner

Riksdagen beslutade hösten 1999 (prop. 1998/99:143, bet. 1999/2000:KU6, rskr. 1999/2000:69) att godkänna en ratificering av dels ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter (ramkonventionen), dels den europeiska stadgan om landsdels- och minoritetsspråk (minoritetsspråkskonventionen).

Ramkonventionen är uppbyggd som en principdeklaration och anger att de principer som kommer till uttryck i konventionen ska förverkligas genom nationell lag och lämplig regeringspolitik. Ramkonventionen omfattar bestämmelser om skydd för språk samt skydd och stöd för minoritetskulturer, traditioner, kulturarv och religion. Minoritetsspråkskonventionen innehåller skilda bestämmelser för språk som inte har en klar historisk förankring till en viss region utan har talats på många olika håll (del II) och för språk som har en klar historisk geografisk bas (del III). I den förstnämnda delen krävs särskilda åtgärder för att skydda och främja minoritetsspråken samt för att staterna ska underlätta och uppmuntra användningen av minoritetsspråken i tal och skrift i det offentliga och privata livet. Staterna åtar sig också att tillhandahålla lämpliga former och medel för undervisning i och studium av minoritetsspråken på alla vederbörliga nivåer. En viktig princip är att staterna ska ta hänsyn till de behov och

önskemål som uttrycks av minoritetsgrupperna själva. Den senare delen (del III) innehåller mer detaljerade bestämmelser för de språk som har en historisk geografisk bas.

Ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk m.m.

Riksdagen beslutade under våren 2009 om en ny lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272). Lagen innehåller bl.a. allmänna bestämmelser om samtliga nationella minoriteter, bestämmelser om utvidgning av förvaltningsområdena för finska och samiska, bestämmelser om rätt att använda finska, meänkieli och samiska samt om uppföljning av efterlevnaden av lagen. Den nya lagen, som trädde i kraft den 1 januari 2010, ersatte lagen (1999:1175) om rätt att använda samiska hos förvaltningsmyndigheter och domstolar samt lagen (1999:1176) om rätt att använda finska och meänkieli hos förvaltningsmyndigheter och domstolar.

Regeringen redogjorde i sin minoritetspolitiska proposition (prop. 2008/09:158) för dess samlade strategi för minoritetspolitiken med åtgärder för att dels motverka diskriminering och utsatthet av de nationella minoriteterna, dels säkerställa en bättre efterlevnad av Europarådets ramkonvention och minoritetsspråkskonventionen samt uppföljning av vidtagna åtgärder, dels stärka de nationella minoriteternas egenmakt och inflytande, dels främja bevarandet av de nationella minoritetsspråken.

Riksdagen beslutade under hösten 2009 att fr.o.m. budgetåret 2010 höja anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* till drygt 80 miljoner kronor (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:KU1, rskr. 2009/10:91–98). Av budgetpropositionen för 2010 framgick bl.a. att medel för särskilda revitaliseringsinsatser för de nationella minoritetsspråken avsätts fr.o.m. 2010, att två samiska språkcentrum inrättas i det sydsamiska området samt att medel avsätts för språkvård av samtliga nationella minoritetsspråk, särskilt meänkieli.

Uppdrag till myndigheter om utredningar

Mot bakgrund av bl.a. den kritik som framförts av Europarådet om att bristande statistisk information om situationen för de nationella minoriteterna försvårar utformningen och uppföljningen av effektiva åtgärder för de nationella minoriteterna, har regeringen givit Statens folkhälsoinstitut i uppdrag att senast den 31 mars 2010 kartlägga hälsosituationen hos de nationella minoriteterna och lämna förslag i frågan.

Den 15 januari 2010 överlämnade myndigheten en delrapport (S 2008/5748/FH).

Delrapporten beskriver hälsosituationen bland de nationella minoriteterna i Sverige i relation till majoritetsbefolkningen. Av rapporten framgår att judar har bättre fysisk och psykisk hälsa jämfört med befolkningen som helhet och är mindre ekonomiskt utsatta. Romernas hälsosituation påverkas enligt rapporten av deras livssituation, som kännetecknas av hög arbetslös-

het och en känsla av utanförskap, maktlöshet och diskriminering, vilket bidrar till ett levnadssätt som exponerar dem för ökade risker för ohälsa. Enligt rapporten liknar samernas hälsosituation i stora drag majoritetsbefolkningens även om hälsan skiljer sig åt mellan renskötare och icke renskötare. Renskötande samer löper exempelvis ökad risk för dödsolyckor och självmord. Av rapporten framgår även att sverigefinnar har sämre fysisk hälsa än befolkningen som helhet och att andelen med nedsatt psykiskt välbefinnande är större bland manliga sverigefinnar. Därtill anges i rapporten att tornedalingar har en något sämre fysisk hälsa än hela befolkningen och att de är mindre fysiskt aktiva och mer ekonomiskt utsatta.

Enligt uppgift från Statens folkhälsoinstitut kommer resultaten från delrapporten att ligga till grund för det fortsatta arbetet med förslag till åtgärder som bör vidtas för att främja hälsa och förebygga ohälsa bland de nationella minoriteterna. Vidare anger myndigheten att en avslutningskonferens i syfte att diskutera insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa bland nationella minoriteter kommer att hållas den 10–11 februari 2010.

Utskottets överväganden

Älvdalskans ställning som minoritets- eller landsdelsspråk

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår med hänvisning till bl.a. minoritetsspråkskonventionens syfte och med beaktande av överväganden i den minoritetspolitiska propositionen att riksdagen avslår en motion om älvdalskans ställning som minoritets- eller landsdelsspråk.

Motionen

Kenneth Johansson (c) begär i motion 2009/10:K268 att riksdagen tillkännager till regeringen behovet av en utredning av möjligheterna att erkänna älvdalskan som minoritets- eller landsdelsspråk i Sverige enligt Europarådets fördrag. Enligt motionären har representanter från Ulum Dalska och Älvdalens kommun framfört till såväl den tidigare som den sittande regeringen att älvdalskan bör erkännas som minoritets- eller landsdelsspråk i Sverige.

Bakgrund

Enligt minoritetsspråkskonventionen definieras landsdelsspråk som ett språk som av hävd används i ett visst territorium inom en stat av medborgare i den staten som utgör en grupp som till antalet är mindre än resten av befolkningen i den staten, och som är annorlunda än det eller de officiella språken i den staten. Det innefattar inte vare sig dialekter av det eller de officiella språken i staten, eller språk som talas av invandrare. Vidare anger även konventionen att territoriellt obundna språk definieras som språk som används av medborgare i en stat och som avviker från det eller de språk som används av resten av befolkningen i den staten men som, trots att de av hävd används inom den statens territorium, inte kan identifieras med en bestämd del av den.

Europarådets expertkommitté uppmanade i en rapport (ECRML [2006] 4 paragraferna 24–26) från den 23 mars 2006 svenska myndigheter att undersöka möjligheterna för älvdalskan att omfattas av Europarådets fördrag. Denna uppmaning lyftes dock inte upp av Europarådets ministerkommitté i dess rekommendationer till Sveriges implementering av Europarådets fördrag, vilka antogs den 27 september 2006.

Minoritetsspråkskommittén

Minoritetsspråkskommittén, som utredde frågan om svensk ratificering av minoritetsspråkskonventionen, behandlade frågan om dialekter och folkmål (SOU 1997:192). Kommittén konstaterade att det är komplicerat att bedöma vad som är en dialekt, ett folkmål respektive ett språk. Som exempel på svenska folkmål nämndes älvdalsmål, gutniska och skånska. Dessa folkmål talades tidigare i ganska stor utsträckning i olika delar av landet men har till följd av bl.a. större rörlighet i befolkningen, inflyttningen till städerna och massmediernas inflytande kommit att talas och förstås av allt färre personer. Rent lingvistiskt kan folkmålen vara mycket olika nutida rikssvenska. Folkmålen är förknippade med den bygd där de har talats och är en del av bygdens kultur och historia. Det kan därför, enligt kommittén, hävdas att det finns ett intresse av att folkmålen bevaras som en viktig del av den svenska landsbygds- och kulturhistorien. Kommittén fann att det viktigaste argumentet mot att tillämpa konventionen på folkmålen är att det strider mot konventionens syfte som är att stärka minoritetsspråkets ställning i det offentliga livet, såsom hos domstolar och myndigheter (s. 110).

Minoritetspolitiska propositionen

I propositionen (prop. 2008/09:158) med förslag till bl.a. lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, förkortad minoritetsspråkslagen, anförde regeringen att den i fråga om att utöka antalet erkända nationella minoriteter eller nationella minoritetsspråk inte fann skäl att göra en annan bedömning än den som gjordes i anslutning till ratifikationen av minoritetsspråkskonventionen. Därmed bedömde regeringen att antalet nationella minoritetsspråk inte bör utökas.

Dock ansåg regeringen att det finns ett stort värde i att älvdalskan, oavsett om den är att betrakta som ett språk eller en dialekt, bevaras som en del av det svenska kulturarvet och att det är önskvärt att älvdalskan förs vidare till nya generationer samt att det arbete som Institutet för språk och folkminnen redan bedriver för att bevara svenska dialekter och folkmål således behöver fortsätta. Vidare konstaterade regeringen dels att Älvdalens kommun på olika sätt kan stödja älvdalskans bevarande inom kommunens ordinarie verksamhet och ge barn möjlighet att lära sig älvdalska, dels att det även inom ramen för folkbildningen bör finnas förutsättningar att stödja bevarandet av älvdalskan (s. 62).

Uppgifter från Europarådet

Enligt artikel 15.1 i minoritetsspråkskonventionen ska parterna vart tredje år inge rapporter i en form som bestäms av ministerkommittén. Inom ramen för den tredje övervakningsomgången antog Europarådets expertkommitté en rapport från den 26 november 2008.

I rapporten anges (ECRML [2009] 3 paragraferna 19–20) att de svenska myndigheterna informerade expertkommittén att de förde en löpande dialog med företrädarna för Älvdalens kommun och personer som talar äldalska. Under ett besök träffade expertkommittén företrädare för äldalsktalande, som påpekade att man bl.a. översatt barnböcker som används i de lokala förskolorna. Expertkommittén anmodade de svenska myndigheterna att i samarbetet med äldalsktalande klargöra äldalskans ställning. Denna uppmaning lyftes dock inte upp av Europarådets ministerkommitté i dess rekommendationer till Sveriges genomförande av konventionen, vilka antogs den 6 maj 2009.

Tidigare behandling

Frågan om äldalskans ställning som minoritets- eller landsdelsspråk i enlighet med Europarådets fördrag behandlades under våren 2008 av utskottet (2007/08:KU13 s. 38). Utskottet avstyrkte då en motion med samma yrkande som det här aktuella med motiveringen att det inte önskade föregripa den dåvarande beredningen av den minoritetspolitiska propositionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att folkmålen är förknippade med den bygd där de har talats och är en del av bygdens kultur och historia samt att det därför finns ett intresse av att folkmålen bevaras som en viktig del av den svenska landsbygds- och kulturhistorien. I likhet med Minoritetsspråkskommittén bedömer utskottet att tillämpningen av minoritetsspråkskonventionen på folkmålen skulle strida mot konventionens syfte. Dock anser utskottet att det finns ett stort värde i att äldalskan bevaras som en del av det svenska kulturarvet och ser positivt på de åtgärder som vidtas på både statlig och kommunal nivå för att göra detta möjligt. Mot bakgrund av det ovan anförda avstyrker utskottet motion 2009/10:K268 (c).

Finska språket och den finska minoriteten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår mot bakgrund av bl.a. utskottets tidigare ställningstaganden och minoritetsspråklagens bestämmelser att riksdagen avslår motioner om finska språket och den finska minoriteten.

Motionerna

Tina Ehn (mp) begär i motion 2009/10:K320 att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att dels rätten för invånare att använda finska i kontakten med statliga, regionala och kom-

munala myndigheter bör utökas till att omfatta hela landet (yrkande 1), dels möjligheten för invånare att använda finska i kontakten med statliga, regionala och kommunala myndigheter bör ökas genom att öka möjligheten att utnyttja den frivilliga anslutningen (yrkande 2), dels lika rättigheter beträffande kommunal service på finska ska gälla i hela landet (yrkande 3).

I motion 2009/10:K331 begär Raimo Pärssinen (s) att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om minoritetspolitiken för den finska minoriteten. I motionen anförs bl.a. att det i regeringens proposition om en utvidgning av förvaltningsområdet saknades ett resonemang kring om de föreslagna åtgärderna överensstämmer med Sveriges folkrättsliga åtaganden.

Lennart Sacrédeus (kd) begär i motion 2009/10:K265 att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att efter Märkesåret följa upp hur beslutet utfallit att ge det finska språket och fyra andra språk minoritetsstatus. I motionen anges att det är angeläget att stärka det finska språkets ställning i Sverige ytterligare och att utvärdera hur beslutet att ge det finska språket minoritetsstatus utfallit i praktiken, inte minst i ljuset av Märkesåret 2009.

Minoritetsspråkskonventionens skydd

Enligt minoritetsspråkskonventionen krävs det att ett landsdels- eller minoritetsspråk ska ha använts av hävd i ett visst territorium inom en stat (s.k. historisk geografisk anknytning) av medborgare i staten, att språket ska skilja sig från det officiella språket samt att språket ska talas av ett tillräckligt stort antal personer så att det motiverar olika åtgärder för skydd och främjande. Om ett språk inte skulle uppfylla kravet på historisk geografisk anknytning är det att betrakta som ett territoriellt obundet språk. För territoriellt obundna språk är skyddsnivån lägre och mer allmän.

De olika skyddsnivåerna beskrivs i olika delar av minoritetsspråkskonventionen. Del II innehåller generella mål och principer som gäller alla de språk en stat erkänt. I del III beskrivs det förstärkta skyddet som går längre än grundskyddet. Sverige har valt att betrakta bl.a. finska som ett språk med historisk geografisk bas, och det åtnjuter skydd enligt del III inom ett visst angivet område. I resten av landet åtnjuter finska språket skydd enligt del II.

Skyddet enligt del III i konventionen reglerar bl.a. åtaganden inom utbildning, rättsväsen, förvaltning, massmedia och kulturell verksamhet och innebär att för vart och ett av språken förbinder sig parterna att tillämpa minst 35 punkter eller stycken bland bestämmelserna i del III i konventionen, däribland minst tre från vardera artikel 8 och 12 och en vardera från artikel 9, 10, 11 och 13. I propositionen Nationella minoriteter i Sverige uttalades att Sverige uppfyller 46 punkter eller stycken för finska (prop. 1998/99:143 s. 35).

Tidigare uppföljning av minoritetspolitiken

Den nationella uppföljningen av minoritetspolitiken har framför allt rört konsekvenserna av de tidigare gällande minoritetsspråklagarna. Länsstyrelsen i Norrbottens län redovisade årligen hur statsbidraget till kommuner och landsting inom förvaltningsområdet, som lämnats enligt den tidigare gällande förordningen (2000:86) om statsbidrag till åtgärder för att stödja användningen av samiska, finska och meänkieli, har fördelats samt resultaten av dessa regionala insatser och kostnaderna för dem. Länsstyrelsen genomförde enkätundersökningar dels med statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter och domstolar, dels med inriktning mot skol- och förskoleverksamhet och äldreomsorg. Av länsstyrelsens redovisning av undersökningarna framkom bl.a. att enskildas nyttjande av språkrättigheterna varit lågt. Mot bakgrund av detta resultat lät länsstyrelsen forskare vid Luleå tekniska universitet undersöka om och varför språkanvändare har använt respektive inte använt sig av de möjligheter som lagarna innebär.

Konstitutionsutskottet har genomfört en uppföljning av 1999 års riksdagsbeslut om nationella minoriteter och minoritetsspråk (bet. 2005/06:KU19). Som ett led i arbetet har två forskarrapporter tagits fram rörande minoritetspolitiken (2004/05:RFR3).

Den minoritetspolitiska reformens effekter och de nationella minoriteternas nuvarande situation har även berörts av Statens skolverk, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering och Barnombudsmannen i ett antal rapporter (jfr prop. 2008/09:158 s. 27).

Gällande rätt

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Enligt 7 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk gäller att andra kommuner än de som anges i 6 § efter anmälan kan få ingå i förvaltningsområdet för finska, meänkieli eller samiska, att beslut att en kommun ska få ingå i ett förvaltningsområde fattas av regeringen samt att regeringen får meddela föreskrifter om sådan frivillig anslutning till ett förvaltningsområde. I propositionen med förslag till lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk anförde regeringen att kommunalt engagemang och ansvarstagande för Sveriges minoritetsåtaganden är av avgörande betydelse för att det minoritetspolitiska arbetet i förvaltningsområdena ska vara framgångsrikt. Mot bakgrund av detta uttalade regeringen att den inte ville stänga dörren för ytterligare kommuner att ingå i ett förvaltningsområde. Därtill bedömde regeringen att beslut att en kommun ska få ingå i ett förvaltningsområde bör fattas av regeringen, eftersom det innebär åtaganden även för statliga myndigheter (prop. 2008/09:158 s. 83).

Av 8 § framgår att enskilda, i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet har anknytning till förvaltningsområdet, har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet vars geo-

grafiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. Vidare följer av bestämmelsen att om den enskilde använder finska, meänkieli eller samiska i ett sådant ärende, är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk. Enskilda som saknar juridiskt biträde har dessutom rätt att på begäran få en skriftlig översättning av beslut och beslutsmotivering i ärendet på finska, meänkieli respektive samiska. Myndigheten ska även i övrigt sträva efter att bemöta de enskilda på dessa språk.

Enligt 9 § gäller att utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.

Därtill innebär 10 § att enskilda alltid har rätt att använda finska och samiska vid sina skriftliga kontakter med Riksdagens ombudsmän. Detsamma gäller vid enskildas skriftliga kontakter med Justitiekanslern, Försäkringskassan, Skatteverket och Diskrimineringsombudsmannen i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part.

Av 11 § framgår att förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.

Vidare ska en kommun i ett förvaltningsområde enligt 18 § erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska. Detsamma gäller kommuner utanför ett förvaltningsområde, om kommunen har tillgång till personal som är kunnig i språket.

Enligt 20 § gäller att förvaltningsmyndigheters tillämpning av denna lag ska följas upp, att regeringen meddelar föreskrifter om vilken eller vilka myndigheter som ska ansvara för uppföljningen och att detta uppföljningsansvar inte innebär någon inskränkning i det tillsynsansvar som vilar på andra myndigheter.

Av 21 § framgår att en myndighet med uppföljningsansvar dessutom genom rådgivning, information och liknande verksamhet ska bistå andra förvaltningsmyndigheter vid tillämpningen av lagen.

Förordningen om nationella minoriteter och minoritetsspråk

I fråga om frivillig anslutning till ett förvaltningsområde gäller enligt 4 § förordningen (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk att vid prövningen av om en kommun efter anmälan ska få ingå i ett förvaltningsområde, ska hänsyn tas till om det finns ett uttalat intresse från berörda minoriteter för att kommunen ska ingå i förvaltningsområdet. Det är kommunen som ska visa att ett sådant intresse finns hos den berörda minoriteten.

Minoritetspolitiska propositionen

I fråga om utvidgningen av förvaltningsområdet för finska föreslog regeringen i sin minoritetspolitiska proposition att förvaltningsområdet för finska språket utvidgas till att omfatta även kommunerna Botkyrka, Eskilstuna, Hallstahammar, Haninge, Huddinge, Håbo, Köping, Sigtuna, Solna, Stockholm, Södertälje, Tierp, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Älvkarleby, Österåker och Östhammar. Av propositionen framgår att samtliga ovan angivna kommuner hade ställt sig positiva till att ingå i ett utvidgat förvaltningsområde (prop. 2008/09:158 s. 75–76). Regeringen bedömde att detta är en bra utgångspunkt för det fortsatta arbetet eftersom kommunalt engagemang är av stor betydelse för reformens genomförande. I propositionen angavs därtill att den föreslagna utvidgningen ligger väl i linje med syftet i ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter och minoritetsspråkskonventionen samt de rekommendationer som Europarådet lämnat rörande behovet av förbättringar för det finska språkets ställning i Sverige (s. 76–77). I sammanhanget kan det noteras att propositionen i denna del byggde på en utredning (Ds 2008:26) vars uppdrag var att, med utgångspunkt i Sveriges folkrättsliga åtaganden i minoritetskonventionerna, utreda lämpliga alternativ till det nuvarande systemet med geografiskt avgränsade förvaltningsområden.

Mot bakgrund av en uppvaktning av företrädare för sverigefinnar i Västsverige, vilka förordade att förvaltningsområdet borde utvidgas till att omfatta hela landet, konstaterade regeringen i propositionen att något underlag för att lämna ett sådant förslag inte fanns. Av propositionen framgår vidare att om det skulle visa sig att ytterligare kommuner eller landsting önskar ansluta sig till förvaltningsområdet så kommer en sådan möjlighet finnas, vilket i sin tur öppnar möjligheten för att dialog och initiativ på det lokala planet skulle kunna leda till en sådan frivillig anslutning. De nationella minoriteterna kan därmed genom egen aktivitet påverka lokala beslutsfattare i denna fråga.

Mot bakgrund av de brister som framkommit i samband med internationell granskning och nationell uppföljning i frågan om uppföljning av svensk minoritetspolitik föreslog regeringen ett statligt uppföljningssystem i syfte att tydligare följa upp efterlevnaden av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt effekterna av minoritetspolitiken. Uppföljningssystemet borde enligt regeringen bestå av dels en konkretisering av minoritetspolitikens mål för att underlätta uppföljningen, dels ett uppföljningsansvar avseende lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk, dels en effektivare myndighetssamordning för att underlätta reformarbetet, dels en återrapportering till regeringen för att ge en bättre överblick över efterlevnaden (prop. 2008/09:158 s. 44).

Tidigare behandling

Motioner om behovet av utvidgade förvaltningsområden och om det begränsade förvaltningsområdet för finska språket behandlades under våren 2008 av utskottet (bet. 2007/08:KU13 s. 30 f.). Utskottet avstyrkte motionerna med hänvisning till pågående beredning i Regeringskansliet. Riksdagen följde utskottet.

Även våren 2009 behandlade utskottet motioner om utvidgning av förvaltningsområdet för finska (bet. 2008/09:KU23 s. 6 f.). Utskottet avstyrkte motionerna med hänvisning till att utskottet dels delade de överväganden och bedömningar som regeringen lämnade i den minoritetspolitiska propositionen vad avsåg motiven till utvidgningen av förvaltningsområdena för bl.a. finska språk, dels tillstyrkte regeringens förslag till ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk och därmed det förslag till utvidgning av förvaltningsområdet för finska språket som föreslogs i lagen. Riksdagen följde utskottet.

Senast utskottet behandlade ett motionsyrkande om behovet av att följa upp beslutet att ge finska språket och fyra andra språk minoritetsstatus var under våren 2009 (bet. 2008/09:KU23 s. 30 f.). Utskottet avstyrkte motionen med motiveringen att det inte var berett att tillstyrka yrkandet om att följa upp minoritetsspråkslagstiftningens verkan mot bakgrund av regeringens förslag om ett statligt uppföljningssystem. Riksdagen följde utskottet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar de överväganden och bedömningar som regeringen lämnade i den minoritetspolitiska propositionen vad avser motiven till utvidgningen av förvaltningsområdena för bl.a. finska språk. I sammanhanget önskar utskottet särskilt peka på att den nya minoritetsspråklagen möjliggör för ytterligare kommuner eller landsting att efter regeringsbeslut ansluta sig till ett förvaltningsområde. Utskottet anser att detta i sin tur möjliggör en dialog mellan nationella minoriteter och lokala beslutsfattare som kan mynna ut i ett initiativ till en sådan frivillig anslutning. Mot bakgrund av det ovan anförda och tidigare ställningstaganden avstyrker utskottet motion 2009/10:K320 yrkandena 1–3.

Utskottet noterar att den minoritetspolitiska propositionen bygger på ett utredningsarbete som hade i uppdrag att ta fram förslag med utgångspunkt i Sveriges folkrättsliga åtaganden enligt minoritetskonventionerna. Utskottet anser att det inte finns anledning att göra någon annan bedömning än att den av riksdagen beslutade utvidgningen av förvaltningsområdet för finska ligger väl i linje med syftet i ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter och minoritetsspråkskonventionen samt de rekommendationer som Europarådet lämnat rörande behovet av förbättringar för det finska språkets ställning i Sverige. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2009/10:K331.

Enligt utskottet saknas i dagsläget behovet av en särskild uppföljning av beslutet att ge finska och de fyra andra minoritetsspråken minoritetsstatus mot bakgrund av det statliga uppföljningssystemet som redovisas i den minoritetspolitiska propositionen. I enlighet med det ovan anförda och mot bakgrund av tidigare ställningstaganden avstyrker utskottet motion 2009/10: K265.

Hälso- och sjukvård och minoritetsspråklagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår riksdagen att avslå en motion om hälso- och sjukvård och minoritetsspråklagen med hänvisning till den nuvarande lagstiftningens tillräckliga utformning.

Motionen

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion 2009/10:So463 att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hälso- och sjukvården bör omfattas av minoritetsspråklagarna på samma sätt som barn- och äldreomsorgen (yrkande 11). I motionen anges att informationen till patienten alltid ska vara individuellt anpassad också när det gäller information till människor med annat modersmål och till personer med funktionsnedsättning samt att hälso- och sjukvården därför bör omfattas av minoritetsspråklagarna på samma sätt som barn- och äldreomsorgen.

Gällande rätt

Hälso- och sjukvårdslagen

Av 2 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) framgår bl.a. att målet för hälso- och sjukvården är god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen samt att vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet.

Enligt 2 b § gäller att en patient ska ges individuellt anpassad information om sitt hälsotillstånd och om de metoder för undersökning, vård och behandling som finns. Enligt 2 e § gäller att där det bedrivs hälso- och sjukvård ska det finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård ska kunna ges.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Enligt 11 § minoritetsspråklagen gäller att förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.

Av författningskommentaren till bestämmelsen framgår att det i sammanhanget använda begreppet *verka för* innebär att förvaltningsmyndigheten aktivt ska beakta behovet av personal som behärskar dessa språk och vid behov söka aktivt efter sådan personal (prop. 2008/09:158 s. 131).

Minoritetspolitiska propositionen

I fråga om hälso- och sjukvård föreslog regeringen i sin minoritetspolitiska proposition att rätten till service och omvårdnad inom ramen för äldreomsorg helt eller delvis på finska, meänkieli respektive samiska även fortsättningsvis ska finnas inom de utvidgade förvaltningsområdena samt i kommuner utanför ett förvaltningsområde, om kommunen har tillgång till personal som är kunnig i finska, meänkieli eller samiska. Vidare föreslog regeringen att kommuner ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli eller samiska där detta behövs i omvårdnaden om äldre människor.

Regeringens bedömning redovisad i propositionen var att hälso- och sjukvårdslagen är formulerad på ett sådant sätt att den täcker alla patientgrupper utan att för den delen peka ut någon specifik patientgrupp utifrån t.ex. språk samt att lagstiftningens utformning på detta sätt garanterar alla grupper i befolkningen samma goda vård utan risk för att någon grupp särskilt behöver utpekas eller glömmas bort. Regeringen konstaterade att det ansvar vårdgivare inom hälso- och sjukvården har för att verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i samiska, finska eller meänkieli där detta behövs i vården redan kan anses följa av hälso- och sjukvårdslagens bestämmelser om patientanpassad information och organisering av vården. Mot bakgrund av detta såg därför regeringen inte anledning att ändra i hälso- och sjukvårdslagen (prop. 2008/09:158 s. 104).

Tidigare behandling

Både konstitutions- och socialutskotten har tidigare behandlat motioner om hälso- och sjukvård samt äldreomsorg och minoriteter (jfr bet. 2007/08:KU13 s. 77–78 samt bet. 2005/06:SoU6 och 2005/06:SoU21). Senast konstitutionsutskottet behandlade ett motionsyrkande om att hälso- och sjukvården bör omfattas av minoritetsspråkslagarna på samma sätt som barn- och äldreomsorgen var under våren 2008 (bet. 2007/08:KU13 s. 72 f.). Utskottet avstyrkte motionerna med hänvisning till pågående och aviserade utredningsarbeten. Riksdagen följde utskottet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet bedömer att hälso- och sjukvårdslagen är formulerad på ett sådant sätt att den täcker alla patientgrupper utan att för den delen peka ut någon specifik patientgrupp utifrån t.ex. språk. På detta sätt garanterar lagstiftningens utformning enligt utskottets mening alla grupper i befolk-

ningen samma goda vård utan risk för att någon grupp särskilt behöver utpekas eller glömmas bort. Av bestämmelserna i hälso- och sjukvårdslagen kan anses följa ett ansvar för vårdgivare inom hälso- och sjukvården att verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i samiska, finska eller meänkieli. Mot bakgrund av det ovan nämnda avstyrker utskottet motion 2009/10:So463 yrkande 11.

Äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår två motionsyrkanden avseende äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken med hänvisning till bl.a. tidigare ställningstaganden.

Jämför reservation (s, v, mp).

Motionen

Eva Olofsson m.fl. (v) begär i motion 2009/10:So583 att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om dels att Länsstyrelsen i Norrbotten bör få i uppdrag att särskilt utveckla tillsynen när det gäller tillgång till äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken inom förvaltningsområdena (yrkande 7), dels att Socialstyrelsen bör ta fram en nationell strategi för hur äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken ska kunna erbjudas i hela landet (yrkande 8). I motionen anges att de nationella minoriteterna har en särställning när det gäller rättigheter att ta del av det allmännas service på det egna språket. Vidare konstaterar motionärerna att antalet personer som har behov av omsorg på det egna modersmålet, såväl inom omsorgsboenden som inom hemtjänsten, ökar.

Gällande rätt

Enligt 18 § minoritetsspråklagen gäller att en kommun i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska. Detsamma gäller kommuner utanför ett förvaltningsområde, om kommunen har tillgång till personal som är kunnig i språket.

Enligt 20 § gäller att förvaltningsmyndigheters tillämpning av denna lag ska följas upp, att regeringen meddelar föreskrifter om vilken eller vilka myndigheter som ska ansvara för uppföljningen och att detta uppföljningsansvar inte innebär någon inskränkning i det tillsynsansvar som vilar på andra myndigheter.

Av 21 § framgår att en myndighet med uppföljningsansvar dessutom genom rådgivning, information och liknande verksamhet ska bistå andra förvaltningsmyndigheter vid tillämpningen av lagen.

Minoritetsspråklagen trädde i kraft den 1 januari 2010.

Minoritetspolitiska propositionen

Vad avser tillsyn av minoritetspolitiken framgick av propositionen att både den särskilda utredarens betänkanden (SOU 2005:40 och SOU 2006:19) och departementspromemorian (Ds 2008:26) innehöll förslag om att införa ett tillsynsansvar samt att frågan om utformning av statlig tillsyn har varit föremål för en översyn där Tillsynsutredningen (SOU 2004:100) lämnat en rad förslag som bereddes inom Regeringskansliet. I propositionen bedömde regeringen att det inte var aktuellt att på minoritetspolitikens område införa s.k. operativ tillsyn enligt Tillsynsutredningens definition. Regeringen bedömde dock att det fanns anledning att införa ett uppföljningsansvar på minoritetspolitikens område och anförde i sammanhanget att erfarenheterna från Norrbotten visar att det vid en utvidgning av förvaltningsområdena finns anledning att på ett tydligare sätt följa upp eventuella brister i den kommunala hanteringen och även stödja det kommunala arbetet. I propositionen förtydligades även att särskilda bestämmelser om tillsyn, när det gäller viss verksamhet såsom förskoleverksamhet och äldreomsorg inom förvaltningsområdena, gäller enligt andra författningar samt att införandet av ett uppföljningsansvar inte ska innebära någon inskränkning i det tillsynsansvar som vilar på andra myndigheter (prop. 2008/09:158 s. 106–107).

Tillsyn av äldreomsorg till nationella minoriteter

I propositionen (s. 100) angavs att det hittills har saknats samlad kunskap om vad äldre personer tillhörande de nationella minoriteterna anser om den äldreomsorg de får. Vidare angavs i propositionen att inom ramen för Socialstyrelsens pågående arbete med kontinuerliga brukarundersökningar inom äldreomsorgen kommer därför särskilda intervjuer att göras med personer tillhörande de nationella minoriteterna samt att resultatet av dessa intervjuer kommer att avrapporteras till regeringen under 2009.

Rapport från Socialstyrelsen

Enligt uppgift ur slutrapporten från ett treårigt regeringsuppdrag, Öppna jämförelser av vård och omsorg om äldre 2007–2009, publicerad på Socialstyrelsens webbplats i januari 2010 har myndigheten testat och utvecklat intervjufrågor till äldre tillhörande nationella minoriteter som har hemtjänst eller bor i äldreboende.

I rapporten noteras att myndigheten planerar brukarundersökningar som riktar sig till äldre personer som tillhör någon av de nationella minoriteterna (s. 8). Enligt rapporten har Socialstyrelsen sedan juni 2006 i uppdrag från regeringen att genomföra brukarundersökningar inom vården och omsorgen om äldre kvinnor och män, inklusive brukare tillhörande nationella minoriteter. På sikt är målet också att göra jämförelser bl.a. mellan olika socioekonomiska och etniska grupper och, om möjligt, mellan nationella minoriteter (s. 27).

Därtill anges i rapporten (s. 29) att det för närvarande utförs intervjuer med äldre från tre av de fem nationella minoriteterna och att en rapport lämnas till departementet under hösten 2010.

Tidigare behandling

Senast utskottet behandlade ett motionsyrkande om behovet av att utveckla tillsynen när det gäller tillgång till äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken inom förvaltningsområdena var under våren 2009 (bet. 2008/09:KU23 s. 21 f.). Utskottet delade de överväganden och bedömningar som regeringen lämnat i den minoritetspolitiska propositionen vad avsåg motiven till att införa ett uppföljningsansvar. Utskottet ansåg att om det skulle visa sig att det uppföljningsansvar som regeringen då föreslagit inte är tillräckligt för att förbättra efterlevnaden av minoritetsrättigheter får frågan om införande av en operativ tillsyn på minoritetspolitikens område väckas på nytt. Mot bakgrund av detta avstyrkte utskottet motionen. Riksdagen följde utskottet.

Våren 2008 behandlades en motion med förslag om att, i tilläggsdirektiv till Socialstyrelsens uppdrag att ta fram ett nationellt styrdokument för äldreomsorgen, utreda vilka krav som bör vara uppfyllda för att ett äldreboende eller en hemtjänst ska kunna rubriceras som sverigefinskt (bet. 2007/08:KU13). Utskottet avstyrkte motionen med hänvisning till både pågående och aviserat utredningsarbete. Riksdagen följde utskottet.

Senast utskottet behandlade ett motionsyrkande om behovet av att Socialstyrelsen tar fram en nationell strategi för hur äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken ska kunna erbjudas i hela landet var inom ramen för utskottets behandling av den minoritetspolitiska propositionen våren 2009 (bet. 2008/09:KU23 s. 24 f.). Utskottet delade de överväganden och bedömningar som regeringen lämnat i propositionen vad avsåg Sveriges minoritetsåtaganden. Mot bakgrund av bl.a. de åtgärder och lagstiftningsförslag som presenterades i propositionen och gällande konventioner, ansåg utskottet att någon åtgärd från riksdagens sida inte var nödvändig. Mot bakgrund av detta avstyrkte utskottet motionen. Riksdagen följde utskottet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar de överväganden och bedömningar som regeringen lämnade i den minoritetspolitiska propositionen vad avser både Sveriges minoritetsåtaganden och motiven till att i minoritetspråklagen införa ett uppföljningsansvar. Om det skulle visa sig att det uppföljningsansvar som riksdagen beslutat inte är tillräckligt för att förbättra efterlevnaden av minoritetsrättigheter anser utskottet att frågan om införande av en operativ tillsyn på minoritetspolitikens område får väckas på nytt. I sammanhanget noterar utskottet att minoritetspråklagen trädde i kraft för drygt fem veckor sedan. Mot bakgrund av det ovannämnda och tidigare ställningstaganden är inte utskottet i dagsläget berett att tillstyrka de yrkanden som väckts i de här behandlade motionerna. Utskottet avstyrker därmed motion 2009/10:So583 yrkandena 7 och 8.

Nordisk samekonvention

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår en motion avseende en nordisk samekonvention med hänvisning till att frågan är föremål för fortsatta förhandlingar.

Motionen

I motion 2009/10:K220 av Sinikka Bohlin (s) begärs att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att få till stånd en nordisk samekonvention. Motionären anser att man, mot bakgrund av att förslaget om konventionen innehåller en del kontroversiella frågeställningar, bör ta beslut om allmänna delar av förslaget och lägga resten i en eventuell ny nordisk utredning.

Bakgrund

Vid Nordiska rådets session i Reykjavik 1995 beslöts att man skulle inleda arbetet med en nordisk samekonvention. Hösten 2001 tillsattes en expertkommitté med uppgift att utarbeta ett förslag till nordisk samekonvention i syfte att säkerställa det samiska folkets rätt att själva bestämma om sin ekonomiska, sociala och kulturella utveckling och att för sina egna syften förfoga över sina naturtillgångar. Enligt regeringens budgetproposition för 2008 redovisade i november 2005 en expertgrupp, som regeringarna och sametingen i Sverige, Norge och Finland utsett, ett utkast till en nordisk samekonvention (prop. 2007/08:1 utg.omr. 23 s. 98). Av budgetpropositionen framgår därtill att samekonventionen är tänkt att ge en ökad samsyn på de samiska frågorna i Sverige, Norge och Finland, att länderna enades

vid sameminister- och sametingspresidentmötet i oktober 2006 om att nationella konsekvensanalyser skulle göras mot bakgrund av remissutfallet samt att ett nordiskt seminarium i frågan skulle arrangeras.

Ett nordiskt seminarium organiserat av Raoul Wallenberginstitutet i samarbete med det finländska Justitieministeriet, det norska Arbeids- och inkluderingsdepartementet och det svenska Jordbruksdepartementet genomfördes i Stockholm den 2–3 maj 2007. Det nordiska seminariet, som behandlade det föreslagna utkastet till konventionstext som framlades hösten 2005, konstaterade att utkastet har remissbehandlats i de tre länderna samt att sametingen i samtliga nordiska länder har ställt sig positiva till konventionsutkastet.

I en remissammanställning från Regeringskansliet anges att många remissinstanser invänder mot bl.a. att konsekvensanalys saknas och att Jakt- och fiskerättsutredningen och Gränsdragningskommissionen har så tydliga kopplingar till konventionen att samtliga utredningar borde ha behandlats i ett mer samlat perspektiv. Vissa remissinstanser anser att man borde ha avvaktat med behandlingen av konventionen till dess att man tagit ställning till nämnda utredningar. De remissinstanser som avstyrker ratificering gör det oftast på dessa grunder. Det är framför allt kommuner, länsstyrelserna, LRF och Sveaskog som har dessa invändningar.

Beträffande innehållet i konventionsutkastet är det artikel 16 om sameingens rätt till förhandlingar och artiklarna om samisk rätt till land och vatten som möter mest invändningar. Det är framför allt artikel 36 om utnyttjande av naturresurser som många känner oro inför. Man befärar att den allvarligt ska försvåra bl.a. näringsverksamheter och infrastrukturella investeringar. Många myndigheter och organisationer avstyrker dessa artiklar; även bland kommunerna är det dessa två artiklar som möter mest invändningar.

Länsstyrelserna har genomgående hänvisat till tidigare nämnda utredningar och vill inte göra någon bedömning bl.a. på grund av avsaknad av konsekvensanalyser.

Budgetpropositionen för 2010

I propositionen anges att frågan om en nordisk samekonvention mellan Sverige, Norge och Finland är föremål för fortsatta diskussioner mellan länderna och att en färdplan för förhandlingar utarbetas under 2009 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 23 s. 48). Enligt uppgift från Regeringskansliet pågår arbetet fortfarande i syfte att färdigställa en färdplan.

Tidigare behandling

Senast utskottet behandlade ett motionsyrkande om en nordisk samekonvention var under våren 2008 (bet. 2007/08:KU13 s. 19 f.). Utskottet avstyrkte motionerna med hänvisning till att den fråga som togs upp i motionen var föremål för beredning inom Regeringskansliet. Riksdagen följde utskottet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att frågan om en nordisk samekonvention är föremål för fortsatta förhandlingar. Utskottet önskar inte föregripa den pågående processen i frågan. Därmed avstyrker utskottet motion 2009/10:K220.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken, punkt 4 (s, v, mp)

av Berit Andnor (s), Morgan Johansson (s), Yilmaz Kerimo (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Marianne Berg (v), Mikael Johansson (mp), Sinikka Bohlin (s) och Tone Tingsgård (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:So583 yrkande 7 och avslår motion 2009/10:So583 yrkande 8.

Ställningstagande

Inom ramen för riksdagsbehandlingen av förslaget till ny minoritetsspråklag var vi positiva till att man gav Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget ett uppföljningsansvar, men vi ansåg även att det också borde ha skapats ett tillsynsansvar. Genom införandet av ett tillsynsansvar uppnås i vår mening en högre grad av rättssäkerhet. Både utredningen och departementspromemorian som låg till grund för den minoritetspolitiska propositionen föreslog bestämmelser om tillsyn, vilket också gillades av många av remissinstanserna. Även Lagrådet påpekade i sitt yttrande över förslaget till ny minoritetsspråklag att införandet av bestämmelser om tillsyn kunde övervägas i regeringens fortsatta beredning. Att Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget enbart gavs ett uppföljningsansvar var därför, enligt vår mening, inte tillfredsställande.

Vi anser att de nationella minoriteterna har en särställning när det gäller rättigheter att ta del av det allmännas service på det egna språket. Vidare konstaterar vi att antalet personer som har behov av omsorg på det egna modersmålet ökar, såväl inom omsorgsboenden som inom hemtjänsten. Den omsorg som i dag finns inom förvaltningsområdena är enligt vår mening inte tillräckligt utbyggd.

Vi anser att Länsstyrelsen i Norrbotten bör få i uppdrag att särskilt utveckla tillsynen när det gäller tillgång till äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken inom förvaltningsområdena. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:K220 av Sinikka Bohlin (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att få till stånd en nordisk samekonvention.

2009/10:K265 av Lennart Sacrédeus (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att efter Märkesåret följa upp hur beslutet utfallit att ge det finska språket och fyra andra språk minoritetsstatus.

2009/10:K268 av Kenneth Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att äldalskan bör erkännas som minoritets- eller landsdels-språk i Sverige enligt Europarådets fördrag.

2009/10:K320 av Tina Ehn (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att rätten för invånare att använda finska i kontakten med statliga, regionala och kommunala myndigheter bör utökas till att omfatta hela landet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka möjligheten för invånare att använda finska i kontakten med statliga, regionala och kommunala myndigheter genom att öka den frivilliga anslutningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lika rättigheter beträffande kommunal service på finska ska gälla i hela landet.

2009/10:K331 av Raimo Pärssinen (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om minoritetspolitiken för den finska minoriteten.

2009/10:So463 av Lars Ohly m.fl. (v):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hälso- och sjukvården bör omfattas av minoritetsspråkslagarna på samma sätt som barn- och äldreomsorgen.

2009/10:So583 av Eva Olofsson m.fl. (v):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Länsstyrelsen i Norrbotten bör få i uppdrag att särskilt utveckla tillsynen när det gäller tillgång till äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken inom förvaltningsområdena.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Socialstyrelsen bör ta fram en nationell strategi för hur äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken ska kunna erbjudas i hela landet.